

Richard Florida: investeren in talent enige juiste uitweg uit crisis

De Amerikaanse economisch geograaf Richard Florida ziet de huidige crisis als de grote fundamentele transformatie van onze economie. Hij spreekt van de Great Reset, de grote omschakeling naar een economie die draait om kennis en creativiteit. De auteur van *The Rise of The Creative Class* hekelt overheden die de uitweg uit de malaise louter zoeken in investeringen in infrastructuur en het overeind houden van bedrijven. “Waar blijft de discussie over talent?” Socialeinnovatie.nu sprak de befaamde hoogleraar en auteur in het Spaanse Pamplona.

Richard Florida is terug in Europa met een boodschap over de aanpak van de crisis die wat hem betreft veel te weinig aandacht krijgt, namelijk het grote belang van investeringen in de talentontwikkeling van brede lagen van de beroepsbevolking. Bij het Agora Talentia congres in het Noord-Spaanse Pamplona opent hij de dag met een oproep aan de Europese lidstaten om werk te maken van grootschalige investeringen in human capital.

Einde van een tijdperk

Florida: “De economie met zijn oude industriële structuren, zoals wij die kennen, staat op het punt voorgoed te verdwijnen. Ik noem deze crisis de Great Reset – de grote omschakeling naar een economie en samenleving die zich ontwikkelen op basis van kennis, talent en creativiteit. Maar waar ik over lees in de media zijn maatregelen om de oude economie weer op te pompen en nieuw leven in te blazen. De discussies gaan over wegen en infrastructuur, over reddingsoperaties voor bedrijven, terwijl de discussie over mensen moet gaan.”

Al ten tijde van zijn tweede boek, *The Flight of The Creative Class* (2005), waarschuwde Florida ervoor dat de opkomst van creatieve en kennisintensieve beroepen sinds 1980 slechts een eerste fase waren in een groot en wereldwijd veranderingsproces. Hij vergeleek de huidige periode met de negentiende eeuw. Fabrieken markeerden de opkomst van een Industriële economie, maar vooralsnog profiteerden daar alleen de fabrikseigenaren van. De rechten van werknemers in de industriële economie moesten nog bevochten worden.

Richard Florida: “Ik vergelijk deze crisis dan ook niet zo snel met die van de Great Depression van de jaren dertig. Als je hem al ergens mee wilt vergelijken, dan lijkt hij eerder op de Lange Depressie die Amerika aan het einde van de negentiende eeuw trof. Toen die rond 1900 over was, bleek het economische landschap voorgoed veranderd. De agrarische gemeenschappen en kleine handelssteden hadden plaats gemaakt voor gigantische fabriekssteden als Chicago, Pittsburgh of Detroit. Nu zitten we wederom in een dal dat de omschakeling van grote economische systemen kenmerkt. Wie nu angstvallig probeert industriële conglomeraten te redden, doet hetzelfde als boerderijen overeind houden toen de wereld om fabrieken schreeuwde.”

Alles draait om talent

De situatie in Pamplona blijkt ongewild illustratief voor de tegenstelling. Terwijl ruim 300 Spaanse ondernemers, regeringsvertegenwoordigers en hoge EU-functionarissen Florida's woorden instemmend begroeten, komen twee straten verderop werknemers van de VW-fabriek in Pamplona bijeen om te demonstreren bij het stadhuis tegen hun dreigende ontslag. De Amerikaanse hoogleraar, tegenwoordig werkzaam in Toronto, snapt de reddingsoperaties voor banken en autobedrijven voor het behoud van banen wel. Maar, het is kortetermijndenken. En het is het oplossen van problemen met hetzelfde denken dat ze veroorzaakt heeft.

Richard Florida: “De belangrijkste productiefactor voor een creatieve economie is altijd sluimerend op de achtergrond aanwezig geweest en dat is onze aangeboren creativiteit. Naarmate de industriële economie technologisch geavanceerder werd, werd deze factor

steeds belangrijker. Talent is de productiefactor die het verschil maakt in de eenentwintigste eeuw. Als we onze economie willen ontwikkelen, dan moeten we onze investeringen in menselijke creativiteit opvoeren.”

Niet alleen creatieven

Florida maakt er een punt van dat investeringen in de creatieve economie niet opgevat worden als investeringen in de creatieve industrie. “Critici vinden mijn theorie elitair. Ze zeggen dat het iets is voor kunstenaars, fashionistas en trendoids. Maar, dan missen ze de kern. Ieder mens is creatief. Het gaat erom dat je die creativiteit breed ontwikkelt. Uiteindelijk zal dat leiden tot een complete transformatie van de manier waarop wij onze economieën en onze bedrijven organiseren.”

De bedrijven die uit de Great Reset als overwinnaars uit de bus komen, zijn volgens Florida de bedrijven die werknemers de mogelijkheden bieden om datgene te doen waar ze echt van houden. “De prioriteiten van mensen veranderen. Tot nu toe draaide alles om geld en consumeren. Mensen ontleenden hun identiteit aan het doen van uitgaven. Maar werk zal steeds meer draaien om zingeving, creativiteit en ontwikkeling. Geef mensen de ruimte om zichzelf te ontwikkelen. Het advies aan managers van hoe om te gaan met talentvolle mensen luidt: ga uit hun weg en laat ze hun gang gaan. Zorg dat iedereen zijn of haar passie kan vinden. Als mensen het werk doen waar ze van houden, dan hoeven ze hun geluk niet langer te kopen, want dat laatste is uiteindelijk wat deze crisis veroorzaakt heeft.”

Regio's moeten het doen

Richard Florida heeft er niet zoveel fiducia in dat nationale overheden het snel gaan snappen. Die zullen volgens hem de oplossingen blijven zien in infrastructuurprojecten en het uit de brand helpen van bedrijven in nood. Het aantrekken en ontwikkelen van talent is echter bovenal een taak van steden en regio's. Florida: “Creativiteit komt voor op plekken. De hele wereldeconomie concentreert zich niet zozeer in landen als wel in een veertigtal stedelijke mega-regio's waar mensen graag willen wonen en werken en waar werkgevers zich dus zullen vestigen.”

De kern van het verhaal over creatieve steden en regio's luidt dat de keuze die het individu maakt voor de plek waar hij of zij wil wonen, bepalend is voor verdere ontwikkeling. Richard Florida: “Het gaat om het creëren van een levendige, open gemeenschap die mensen in staat stelt om zich te ontwikkelen. Voor ieder mens bestaat een stad of streek die past bij zijn of haar karakter. De keuze van de juiste plek is essentieel. Die bepaalt de spanwijdte van je economische mogelijkheden, die bepaalt het gebied van je partnerkeuze, waar je gaat wonen en waar je kinderen naar school gaan. Kortom, die keuze bepaalt alles. En werkgevers zullen zich daar vestigen waar het specifieke talent dat zij zoeken, woont.”

Winnende regio's

Wat Florida betreft is het advies aan regio's van hoe uit de crisis te komen, helder: “De regio die als eerste door heeft dat de economie van nu allereerst en bovenal draait om het stimuleren van mensen en hun talenten, heeft straks onherroepelijk een economische voorsprong op de rest van de wereld. Dat betekent investeren in andere vormen van organiseren, van mensen betrekken en van onderwijs dat creativiteit aanmoedigt en niet om zeep helpt zoals ons huidige onderwijssysteem dat doet.”

Tenslotte een laatste vraag over 'straks'. Wanneer voorziet Richard Florida het einde van de crisis? “Kijkend naar de Lange Depressie van eind negentiende eeuw, dan moet ik constateren dat het zo tien of twintig jaar kan duren. Zo rond het jaar 2020 moet meer dan vijftig procent van de beroepsbevolking kunnen werken in een beroep waarin kennis en creativiteit centraal staan. Maar, dat gaat niet vanzelf. Dat vergt grote inspanningen. Wie dat echter door heeft, kan het beste zo snel mogelijk beginnen. Wat dat betreft biedt de crisis een uitgelezen kans om grote veranderingen in gang te zetten.”